

**Opinia do ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego
(druk nr 391)**

I. Cel i przedmiot ustawy

Celem niniejszej ustawy jest stworzenie podstawy prawnej w obowiązujących unormowaniach, w szczególności w Kodeksie postępowania cywilnego, do prowadzenia elektronicznych postępowań upominawczych. Niniejsza nowelizacja ma służyć uproszczeniu i przyspieszeniu postępowania sądowego w sprawach drobnych, w których stan faktyczny nie jest skomplikowany i nie wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego. Ustawa przewiduje utworzenie e-sądu, jako wydziału cywilnego sądu rejonowego, który będzie prowadził postępowanie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Ustawa uchwalona została w oparciu o przedłożenie rządowe (druk sejmowy nr 859). W toku prac sejmowych nie wprowadzono zmian, które miałyby istotne znaczenie z punktu widzenia meritum ustawy.

III. Uwagi szczegółowe

1. Przepis art. 125 § 2 Kpc w obecnie obowiązującym brzmieniu statuuje zasadę, zgodnie z którą, *"jeżeli przepis szczególny tak stanowi, pisma procesowe wnosi się na urzędowych formularzach lub na informatycznych nośnikach danych albo za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej"*. Środki komunikacji elektronicznej, za pomocą których pisma mają być wnoszone, tryb odtwarzania przekazanych w ten sposób danych oraz sposób ich przechowywania i zabezpieczania ma określać rozporządzenie wydane na podstawie art. 125 § 4 Kpc. W związku ze zmianą treści art. 125 § 2 (zmiana w art. 1 w pkt 5), który, po jego wejściu w życie, będzie przewidywał, iż pisma procesowe wnosi się na urzędowych

formularzach lub na informatycznych nośnikach danych albo za pomocą systemu teleinformatycznego (drogą elektroniczną), nie będzie możliwe uregulowanie w rozporządzeniu rodzajów środków komunikacji elektronicznej, za pomocą których będą wnoszone pisma procesowe, gdyż brak będzie w tym zakresie stosowanego umocowania ustawowego. W związku z powyższym, konieczna wydaje się korekta zakresu spraw przekazanych do uregulowania w rozporządzeniu.

PROPOZYCJA POPRAWKI:

...) w art. 1 w pkt 5 w zdaniu wstępnym po wyrazach "art. 125" dodaje się dwukropek, pozostałą treść oznacza się jako lit. a oraz dodaje się lit. b w brzmieniu:

b) § 4 otrzymuje brzmienie:

"§ 4. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i termin wprowadzenia techniki informatycznej, warunki, jakim powinny odpowiadać informatyczne nośniki danych, na których pisma procesowe mają być wnoszone, tryb odtwarzania danych na nich zawartych oraz sposób ich przechowywania i zabezpieczania, uwzględniając stan wyposażenia sądów w odpowiednie środki techniczne i poziom rozwoju technik informatycznych.";

2. Zgodnie z zasadą przyjętą w Kpc, iż powołanie się na poszczególne zdania w obrębie jednostki redakcyjnej (artykułu, paragrafu) następuje poprzez wskazanie ich numeru porządkowego słownie a nie cyfrowo proponuje się uwzględnić powyższą zasadę w niniejszej nowelizacji tj. w zmienianym art. 130 § 6 Kpc.

PROPOZYCJA POPRAWKI:

...) w art. 1 w pkt 8, w § 6 wyrazy "zdania 1 i 2" zastępuje się wyrazami "zdania pierwszego i drugiego";

3. W związku z tym, że niniejsza nowelizacja wprowadza tylko jeden rodzaj postępowania elektronicznego – elektroniczne postępowanie upominawcze, konieczna jest w części pierwszej w księdze pierwszej w tytule VII zmiana nazwy działu VIII oraz skreślenie oznaczenia rozdziału 1. Konsekwencją tej zmiany powinna być również zmiana zadań komornika określonych w art. 2 ust. 4 pkt 3 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, gdyż odnoszą się one do bliżej nieokreślonych "postępowań elektronicznych".

PROPOZYCJE POPRAWEK:

...) w art. 1 w pkt 13:

a) tytuł działu VIII otrzymuje brzmienie:

"Elektroniczne postępowanie upominawcze",

b) skreśla się tytuł i oznaczenie rozdziału 1;

...) w art. 5 w pkt 1, w pkt 3 wyrazy "postępowaniach elektronicznych" zastępuje się wyrazami "elektronicznych postępowaniach upominawczych";

4. Przepis art. 505³¹ § 6 Kpc (zmiana w art. 1 w pkt 13) zobowiązuje Ministra Sprawiedliwości do określenia sposobu wnoszenia, drogą elektroniczną, pism procesowych w elektronicznym postępowaniu upominawczym. Przepis nie określa jednak formy aktu, w jakiej uregulowane zostaną powyższe kwestie. Należy przypuszczać, iż charakter spraw regulowanych tym aktem prawnym, będzie wymagał ustanowienia norm o charakterze generalnym i abstrakcyjnym, a takie, zgodnie z Konstytucją, mogą być określone jedynie w akcie wykonawczym mającym postać rozporządzenia. Jednakże w celu uniknięcia wątpliwości w tej kwestii oraz uwzględniając ukształtowaną tradycję formułowania przepisów upoważniających mającą swoje umocowanie w zasadach techniki prawodawczej, proponuje się przyjęcie przedstawionej poniższej poprawki.

PROPOZYCJA POPRAWKI:

...) w art. 1 w pkt 13, w 505³¹ w § 6 po wyrazie "określi" dodaje się wyrazy ", w drodze rozporządzenia,";

5. Przepis art. 505³⁵ (zmiana w art. 1 w pkt 13) określa wymagania, jakie musi spełniać pismo zawierające sprzeciw od nakazu zapłaty wydanego w elektronicznym postępowaniu upominawczym. Zdanie drugie tego przepisu stanowi natomiast, iż *"W pozostałym zakresie przepisu art. 503 § 1 zdanie drugie nie stosuje się"*. Należy zauważyć, iż cytowana norma jest zbędna w świetle art. 505²⁸, który stanowi, iż *"W postępowaniu określonym w niniejszym rozdziale [elektronicznym postępowaniu upominawczym] stosuje się przepisy o postępowaniu upominawczym z odrębnościami wynikającymi z niniejszego rozdziału"*. Przepis art. 505³⁵ zawiera regulację szczególną w stosunku do art. 503 § 1, co jest równoznaczne z wyłączenie stosowania tego ostatniego.

PROPOZYCJA POPRAWKI:

...) w art. 1 w pkt 13, w art. 505³⁵ skreśla się zdanie drugie;

6. Przepis art. 795 § 3 Kpc (zmiana w art. 1 w pkt 20) przewiduje przy doręczaniu postanowienia w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu będącemu orzeczeniem wydanym w elektronicznym postępowaniu upominawczym stosowanie art. 131 § 1¹ Kpc. Należy zauważyć, iż powyższe odesłanie jest błędne (brak takiej jednostki redakcyjnej), a właściwym przepisem, który może mieć w tym zakresie zastosowanie to art. 131¹ § 1 Kpc.

PROPOZYCJA POPRAWKI:

...) w art. 1 w pkt 23, w § 3 wyrazy "art. 131 § 1¹" zastępuje się wyrazami " art. 131¹ § 1";

7. W art. 505³⁰ § 2 oraz w art. 816¹ (zmiana w art. 1 w pkt 13 oraz pkt 24) należy rozważyć skreślenie odesłania do art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym. Pojęcie "bezpiecznego podpisu elektronicznego", do którego odsyła art. 816¹, nie jest określeniem nowym na gruncie Kodeksu postępowania cywilnego. O obowiązku korzystania z bezpiecznego podpisu elektronicznego stanowią również inne przepisy Kpc, regulujące postępowanie rejestrowe (art. 694³ § 3 oraz art. 694⁴ § 2 i 3), które posługując się tym pojęciem nie odsyłają do ustawy o podpisie elektronicznym. W celu uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych oraz zapewnienia spójności regulacji kodeksowej proponuje się zachowanie jednolitej techniki ich formułowania.

PROPOZYCJE POPRAWEK:

...) w art. 1 w pkt 13, w 505³⁰ § 2 skreśla się wyrazy "w rozumieniu art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym";

...) w art. 1 w pkt 24, w 816¹ skreśla się wyrazy "w rozumieniu art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym";

8. W art. 2 w dodawanym art. 37b ustawy – Prawo o adwokaturze, ust. 3 stanowi, że wnioski adwokatów o udzielenie danych do składania podpisu elektronicznego, złożone do właściwej rady adwokackiej będą przesyłane właściwemu sądowi wraz z potwierdzeniem **udziału adwokata we właściwej radzie**. Należy zauważyć, iż realizacja powyższej normy w większości przypadków będzie niemożliwa do spełnienia, gdyż zgodnie z ustawą – Prawo adwokaturze, adwokaci (i aplikanci adwokaccy) tworzą izbę adwokacką (art. 38), natomiast udział w okręgowej radzie adwokackiej, jako organie izby adwokackiej ograniczony jest do kilkunastu osób (dziekan, pięciu do piętnastu członków oraz dwóch do czterech zastępców

członków – art. 42 ust. 1). Przepis art. 37b ust. 3 powinien dotyczyć potwierdzania udziału adwokata we właściwej izbie adwokackiej.

PROPOZYCJA POPRAWKI:

...) w art. 2, w art. 37b w ust. 3 wyrazy "we właściwej radzie" zastępuje się wyrazami "w izbie adwokackiej, której organem jest ta rada";

ewentualnie

...) w art. 2, w art. 37b w ust. 3 wyrazy "we właściwej radzie" zastępuje się wyrazami " we właściwej izbie adwokackiej";

9. Ustawa – Prawo o adwokaturze (art. 2) przewiduje pośredniczenie **okręgowej rady adwokackiej** w dokonywaniu czynności proceduralnych zmierzających do składania podpisu elektronicznego w elektronicznym postępowaniu upominawczym. Analogiczne rozwiązania wprowadzone w ustawie o radach prawnych (art. 3) przewidują pośredniczenie w tych czynnościach **okręgowej izby radców prawnych**. Biorąc pod uwagę znaczne podobieństwo w ukształtowaniu struktur samorządu zawodowego adwokatów i radców prawnych oraz ich zadań (izba adwokacka i okręgowa rada adwokacka, jako organ tej izby – okręgowa izba radców prawnych i rada okręgowej izby radców prawnych, jako organ kierujący działalnością okręgowej izby radców prawnych) zasadne wydaje się przyjęcie zbieżnych rozwiązań w tym zakresie tj. uznanie, iż w przypadku radców prawnych organem pośredniczącym dokonywaniu czynności proceduralnych zmierzających do składania podpisu elektronicznego w elektronicznym postępowaniu upominawczym jest rada okręgowej izby radców prawnych.

PROPOZYCJA POPRAWKI:

...) w art. 3, w art. 22⁹:

- a) w ust. 1, dwukrotnie w ust. 3 oraz w ust. 4 użyte w różnym przypadku wyrazy "okręgowej izby radców prawnych" zastępuje się użytymi w odpowiednim przypadku wyrazami "rady okręgowej izby radców prawnych",
- b) w ust. 3 wyrazy "właściwej izbie" zastępuje się wyrazami "właściwej okręgowej izbie radców prawnych";

10. W art. 4 (ustawa o prokuraturze) oraz w art. 8 (ustawa o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa) proponuje się wprowadzenie zmian służących prawidłowemu użyciu wyrazu "odpowiednio".

PROPOZYCJE POPRAWEK:

...) w art. 4, w art. 42a:

- a) w ust. 1 po wyrazie "pośrednictwem" dodaje się wyraz "odpowiednio" oraz skreśla się wyraz "odpowiednio",
- b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

"3. Wnioski prokuratorów o udzielenie danych wskazanych w ust. 1 złożone odpowiednio do właściwego prokuratora apelacyjnego lub Prokuratora Krajowego będą przesyłane właściwemu sądowi wraz z potwierdzeniem zatrudnienia prokuratora odpowiednio we właściwej podległej prokuratorowi apelacyjnemu prokuraturze lub w Prokuraturze Krajowej. Osoby zamierzające komunikować się z sądem w sposób wskazany w ust. 2 zawiadamiają o tym sąd za pośrednictwem odpowiednio właściwego prokuratora apelacyjnego lub Prokuratora Krajowego, podając dane do weryfikacji podpisu elektronicznego.",
- c) w ust. 4 po wyrazach "ust. 3," dodaje się wyraz "odpowiednio" oraz skreśla się wyraz "odpowiednio";

...) w art. 8, w art. 17a:

- a) w ust. 1 po wyrazie "pośrednictwem" dodaje się wyraz "odpowiednio" oraz skreśla się wyraz "odpowiednio",
- b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

"3. Wnioski radców Prokuratorii Generalnej o udzielenie danych wskazanych w ust. 1 złożone odpowiednio do dyrektora właściwego oddziału Prokuratorii Generalnej lub Prezesa Prokuratorii Generalnej będą przesyłane właściwemu sądowi wraz z potwierdzeniem zatrudnienia radcy Prokuratorii Generalnej odpowiednio we właściwym oddziale Prokuratorii Generalnej lub w Głównym Urzędzie Prokuratorii Generalnej. Osoby zamierzające komunikować się z sądem w sposób wskazany w ust. 2 zawiadamiają o tym sąd za pośrednictwem odpowiednio dyrektora właściwego oddziału Prokuratorii Generalnej lub Prezesa Prokuratorii Generalnej, podając dane do weryfikacji podpisu elektronicznego.",
- c) w ust. 4 po wyrazach "ust. 3," dodaje się wyraz "odpowiednio" oraz skreśla się wyraz "odpowiednio";

11. Proponuje się korektę odesłania w dodawanym art. 104a ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (zmiana w art. 9 pkt 3), poprzez zakresowe wskazanie przepisów, do których następuje odesłanie.

PROPOZYCJA POPRAWKI:

...) w art. 9 w pkt 3, w art. 104a wyrazy "art. 100, art. 101, art. 102, art. 103" zastępuje się wyrazami "art. 100 – 103";

12. Wątpliwości Biura Legislacyjnego budzi przepis o wejściu ustawy w życie, w zakresie, w jakim:

- 1) przewiduje wejście w życie z dniem ogłoszenia przepisów stanowiących delegacje ustawowe do wydania aktów wykonawczych (przepisy te nie mogą obowiązywać samodzielnie bez wejścia w życie właściwych przepisów merytorycznych),
- 2) różnicuje terminy wejścia w życie zmian o podobnym charakterze wprowadzanych w różnych ustawach (np. zmiany dotyczące składania podpisu elektronicznego na potrzeby elektronicznego postępowania upominawczego wprowadzane w ustawie – Prawo o adwokaturze wejdą w życie 1 stycznia 2009 r., a te same zmiany dodawane w ustawie o radcach prawnych wejdą w życie 1 stycznia 2010 r.).

Renata Bronowska

Główny legislator